

SYMPOZJUM KROMERIAŃSKIE

S. AMBROZJA J. KALINOWSKA OSB

Studia Warmińskie
XXVI (1989)

SYMPOZJUM KROMERIAŃSKIE W OLSZTYNIE (23-24 V 1989)

Diecezja warmińska w swej kilkuwiekowej historii może poszczycić się wielu wybitnymi biskupami. Szczególną uwagę zwracają na siebie zasłużeni w różnych dziedzinach nauki i kultury zarówno religijnej jak świeckiej warmińscy biskupi szesnastego stulecia: Jan Dantyszek, Stanisław Hozjusz i Marcin Kromer. Literatura polskiego renesansu, a przede wszystkim ich własna spuścizna piśmiennicza świadczy o szerokich horyzontach umysłu i serca tych ludzi.

Okazją do przypominania wielkich postaci zazwyczaj są rocznice, zwłaszcza te okrągłe zwane jubileuszami. W 1989 r. przypadło 400-lecie śmierci Marcina Kromera, zwanego, ze względu na zasługi na polu historiografii, polskim Liwiuszem. Z tej racji Biskup Warmiński dr Edmund Piszczyński i Pracownia Hozjańska w Olsztynie zorganizowali naukowe *Symposium Kromeriańskie* w dniach 23-24 maja 1989 r. w czytelni Biblioteki Wyższego Seminarium Duchownego *Hosianum*. Symposium miało charakter interdyscyplinarny. Referaty i komunikaty wygłaszali: historycy, filolodzy i teologowie, ponieważ Kromer w tych dziedzinach wypowiadał się wybitnie przez swoje dzieła i misje dyplomatyczne. Jako mieszczanin, nie przez wysokie urodzenie ale dzięki osobistym zdolnościom i wielkiej pracowitości, przy szczęśliwym mecenacie możliwych zdobył wielkie sukcesy w hierarchii kościelnej i przysłużył się narodowi polskiemu przez swoją twórczość. Postać Kromera wzbudziła wielkie zainteresowanie nie tylko znawców i badaczy epoki renesansu, o czym świadczył liczny udział słuchaczy z Olsztyna, Warszawy, Gdańska, Torunia i Krakowa a nawet z rodzinnego miasta — Biecza. Tu trzeba wspomnieć, że bieczanie uczcili również swego wielkiego rodaka organizując (25 IX 1989) mini-symposium naukowe i uroczystości kościelne oraz świeckie w swym mieście. Uczestniczyli w nich wygłaszając referaty i komunikaty naukowcy z Krakowa i Łodzi a także grupa organizatorów *Symposium Kromeriańskiego* z Olsztyna.

Podaję poniżej zrealizowany program Symposium Kromeriańskiego w Olsztynie.

23 maja 1989 r. o godz. 9⁰⁰ otworzył posiedzenie naukowe witając serdecznie uczestników Biskup Warmiński dr Edmund Piszcz. Następnie referaty i komunikaty głosili: dr Jerzy Rawa-Grabowiecki (Częstochowa): *Marcin Kromer jako Polak i patriota*. (Prelegent z powodu choroby nie przybył; jego komunikat przeczytał ks. mgr Mariusz Szram z Olsztyna); prof. dr hab. Stanisław Cynarski (Kraków): *Udział Marcina Kromera w staraniach dworu polskiego o spadek po królowej Bonie* (referat); bp dr Edmund Piszcz (Olsztyn): *Zarządzenia duszpasterskie Marcina Kromera jako koadiutora i biskupa warmińskiego* (referat); prof. dr hab. Jerzy Starnawski (Łódź): *O poselstwie morskim Marcina Kromera* (referat); bp prof. dr hab. Julian Wojtkowski (Olsztyn): *Mowy synodalne i katechezy Marcina Kromera* (referat); doc. dr hab. Mirosław Korolko (Warszawa): *Retoryczny scenariusz »Rozmów Dworzanina z Mnichem« Marcina Kromera* (referat); mgr Marta Polańska (Rzeszów): *Język »Rozmów Dworzanina z Mnichem« jako środek dydaktycznej polemiki religijnej* (komunikat); dr Tadeusz Ślawnicki (Biecz): *Marcin Kromer w Bieczu w 400-lecie śmierci* (komunikat), (z powodu nieobecności autora komunikat przeczytał ks. dr Jan Styrna z Biecza); prof. dr hab. Barbara Otwinowska (Warszawa): *Problemy etnogenezy Polaków w »Kronice« Marcina Kromera* (komunikat); mgr Roman Marchwiński (Toruń): *Marcin Kromer — geograf Polski XVI stulecia* (komunikat). Ks. prof. dr hab. Marian Borzyszkowski otworzył w holu bibliotecznym ekspozycję na temat: *Marcin Kromer — wystawa archiwalna i biblioteczna*.

W przerwie obiadowej pierwszego dnia obrad uczestnicy *Symposium* zwiedzili zamek kapituły w Olsztynie, a w nim Salę Kromerowską, ongiś kaplicę św. Anny.

Drugi dzień *Symposium* 24 maja 1989 rozpoczęła o godz. 8⁰⁰ msza św. koncelebrowana pod przewodnictwem Biskupa Warmińskiego dra Edmunda Piszcz w kaplicy seminaryjnej przy ul. Kopernika 47. Dostojny celebrans wygłosił podczas mszy św. piękną homilię na temat mądrości. Od godz. 9¹⁵ referaty i komunikaty w czytelni Biblioteki wygłaszali: doc. dr hab. Anna Sucheni-Grabowska (Warszawa): *Ustrój Polski w świetle dzieła Marcina Kromera »Polonia, sive de situ...«* (referat); dr Zdzisław Lichański (Warszawa): *Dzieła Kromera i Hozjusza w bibliotekach szwedzkich* (komunikat); mgr Alicja Dybkowska (Warszawa): *Kromeriana w zbiorach Archiwum Watykańskiego* (komunikat); mgr Kazimierz Puchowski (Gdańsk): *Recepcja dzieł Marcina Kromera w kolegiach jezuickich w Polsce* (komunikat); ks. dr Władysław Nowak (Olsztyn): *Bp Marcin Kromer jako inicjator odnowy liturgicznej na Warmii i w Polsce po Soborze Trydenckim* (referat); s. mgr Barbara Gerarda Śliwińska CSC (Łomianki): *Rola Marcina Kromera w kształtowaniu się Zgromadzenia sióstr św. Katarzyny na Warmii* (komunikat); s. dr Jadwiga Ambrozja Kalinowska OSB (Olsztyn): *Korespondencja Walentego Kuczborskiego z Marcinem Kromerem* (komunikat); dr Andrzej

Obrębki (Łódź): *Korespondencja Piotra Dunina Wolskiego z Marcinem Kromerem* (komunikat); dr Jerzy Sikorski (Olsztyn): *Marcin Kromer a tradycja kopernikańska na Warmii* (komunikat); ks. dr hab. Alojzy Szorc (Olsztyn): *Marcin Kromer jako rzecznik interesów dworu polskiego w Prusach* (referat).

W każdym dniu przed przerwą obiadową i na zakończenie obrad była dyskusja. Podsumowania obrad *Symposium* dokonał prof. dr hab. Jerzy Staronawski. Podziękowanie w imieniu uczestników sesji kromeriańskiej złożyła Biskupowi Warmińskiemu prof. dr hab. Barbara Otwinowska. Jako ostatni zabrał głos Biskup Warmiński dr Edmund Piszcz, odpowiadając na słowa podziękowania wyraził wdzięczność zebrany i życzył im dalszych sukcesów naukowych.